

NON-FINITE CLAUSES AND DANGLING MODIFIERS

Bevezetés

A szakcikkekben gyakran találkozhatunk olyan mondatokkal, amelyekben ige+ing, to + ige és 3. alak kezdetű mellékmondatok szerepelnek. Ezekről írtam az ige+ing-to+ige-3. alak című útmutatómban, nézd meg azt is, mert tartalmaz itt nem szereplő dolgokat is.

I. Kezdjük az *-ing*-es mellékmondatokkal.

1. Az *-ing* végződés képezhet határozót. A magyarban ezt határozói igenévvel fordítjuk, amelyet a *-va/ve/ván/vén* képzővel képezünk (néhány esetben a *-va/ve/ván/vén* fordítás nem a legszebb stílus). Ebben az esetben a határozó vagy határozói mellékmondat **a mondat alanyára vonatkozik**, vagyis az „elkövető” a mondat alanya. A határozói mellékmondat jelentése többféle lehet, de ezt most nem részletezem.

Példák:

I went home laughing. = *Nevetve mentem haza.* – Én mentem haza, és én nevettem.

I went home laughing at the clowns in the street. = *Az utcában lévő bohócokon nevetve mentem haza.*

Én mentem haza, és **én** nevettem.

He went in, locking the door behind him. = *Bement, bezárván az ajtót maga után.*

Ő ment be és **ő** zárta be az ajtót.

Az *-ing*-es mellékmondat lehet a mondat elején is, ilyenkor vesszővel szoktuk elválasztani a mondat többi részétől:

Cleaning the windows, I heard a noise. = *Az ablakokat tisztítva zajt hallottam.* → *Miközben az ablakokat tisztítottam, zajt hallottam.*

Én hallottam a zajt és **én** tisztítottam az ablakokat.

Walking in the street, I met Tom. = *Az utcán sétálva találkoztam Tommal.*

Én sétáltam az utcán és **én** találkoztam Tommal.

Being a vet, he was able to cure my dog. = *Állatorvos lévén, meg tudta gyógyítani a kutyámat.*

Ő volt az állatorvos, és **ő** gyógyította meg a kutyát.

Not knowing the language, she decided to use Google translate. = *Nem tudván a nyelvet, úgy döntött, hogy a Google fordítót használja.*

Az *-ing*-gel képzett szót *not*-tal tagadjuk.

Opening the door, I went into the room. = *Kinyitván az ajtót, bementem a szobába.*

Én nyitottam ki és **én** mentem be.

2. Az *-ing*-gel kezdődő mellékmondat lehet jelzői mellékmondat is (az *-ing* jelentése ilyenkor *-ó/ő*).

Például:

Sitting Bull = **Ülő Bika**

The bull sitting in the field is mine. = *A mezőn ülő bika az enyém.*

Ha a jelző (amit pontozott vonallal húztam alá) rövid, akkor a magyarhoz hasonlóan a jelzett főnév előtt van, ha „hosszú” akkor a jelzett főnév mögött van, ilyen a második példa.

The book lying on the table is a very good book. = *Az asztalon fekvő könyv nagyon jó könyv.*

Ebben az esetben a könyv (a többi aláhúzott résszel együtt) a mondat alanya.

I can't give you the book lying on the table. = *Nem tudom odaadni az asztalon fekvő könyvet.*

Ebben az esetben a könyv (a többi aláhúzott résszel együtt) a mondat tárgya.

Most csak ezt a két példát írtam, de a jelzett főnév máshol is lehet a mondatban, tehát ha az *-ing*-es mellékmondat jelzői jelentésű, akkor nem csak a mondat alanyára vonatkozhat.

Lássunk egy vicces példát, ahol félreérthető, hogy az *-ing*-es szerkezet jelző vagy határozó:

She went to the policeman crying bitterly. = *Keservesen sírva ment oda a rendőrhöz.*

Ebben az esetben az aláhúzott rész határozó, tehát a mondat alanya (a hölgy) sírt.

She went to the policeman crying bitterly. = *Odament a keservesen síró rendőrhöz.*

Ebben az esetben az aláhúzott rész jelző, tehát az aláhúzott szerkezet előtti főnév (a rendőr) sírt.

Lássuk a szabály (a határozó a mondat alanyára vonatkozik) egy érdekes gyakorlati alkalmazását. Hogyan mondanánk az alábbi mondatot angolul? (Elnézést, hogy a mondat nem tökéletesen magyaros.)

„*Átmenvén az úton, egy busz elütötte.*”. Szó szerint:

Crossing the street, a bus hit him.

Sajnos, mivel a mondat alanya a busz, a **busz** ment át az úton!

Nekünk az kellene, hogy a férfi menjen át az úton, ekkor viszont a *Crossing the street* után közvetlenül, az alany helyén, a *he*-nek kell következnie. Ez megoldható, de ehhez a szórendet meg kell változtatni!

Crossing the street, he was hit by a bus.

Igy már azt jelenti, amire mi gondoltunk!

Ebben a példamondatban cselekvő szerkezet esetén „rossz” volt az alany, szenvedő szerkezet esetén pedig „jó”. Ennél gyakoribb a fordított eset (például a szakcikkekben is), hogy a cselekvő szerkezet esetén „jó” az alany és a szenvedő szerkezet esetén „rossz”. Sajnos sok szakíró használja automatikusan a szenvedő szerkezetet szakcikkekben (sok esetben indokolatlanul), mert azt tanították neki, hogy a tudományos nyelvben a szenvedő szerkezetet „kell” használni (ami bolondság).

Itt szeretném megemlíteni, hogy előfordulnak olyan kifejezések (nem sok), amelyeknél nem „várjuk el”, hogy a határozó illeszkedjen a mondat alanyához. Például:

To tell you the truth, he is not a policeman. = *Az igazat mevallva, ő nem rendőr.*

Speaking of which, could you lend me \$800,000,000,000? = *Ha már ez így szóba került...*

Trusting that this will put things into perspective... ≈ Remélve, hogy ez perspektívába helyezi dolgokat...

3. Az *-ing* alak lehet főnév is, például:

Getting up early at the weekends didn't make him happy. = *A hétvégi korai felkelés nem tette boldoggá.*

I am not going to forget cycling to Gyöngyös and back. ≈ *Nem fogom elfelejteni, hogy elbicikliztem Gyöngyösre és vissza.*

Az ilyen mondatokkal nem szokott probléma lenni, nagyobb nehézséget jelent, ha az *-ing* főnévi mellékmondat **előljáró** után jön, például:

After looking out of the window for a long time, we noticed that the rain had stopped. = *Miután sokáig néztünk ki az ablakon, észrevettük, hogy az eső elállt.*

Hiába van a *looking* előljáró után, ugyanúgy érvényes rá, hogy az alanya a *we*, ahogyan a határozóknál láttuk feljebb! Hibás lenne tehát a következő mondat:

After looking out of the window for a long time, the rain stopped. (Le sem fordítom, mert helytelen)

~~*While listening to music, lunch was cooked.*~~ – Itt sajnos az ebéd hallgatta a zenét.

Helyesen:

While listening to music, we cooked lunch. = *Miközben zenét hallgattunk, megfőztük az ebédet.*

(Bár itt a *while* a szótár szerint nem előljáró, úgy viselkedik, mint egy előljáró.)

Gyakori a szakcikkekben a *by* előljáró. Erről majd később.

II. A harmadik alak is lehet jelző vagy határozó, hasonlóképpen az *-ing*-hez.

1. melléknév (...*t*/*tt* végű – befejezett melléknévi igenév) – ez a jelentés nem szokott olyan sok problémát okozni a szakcikkekben. Ez szenvedő jelentésű.

I am excited. = *Izgatott vagyok.*

This is a broken window. = *Ez egy törött ablak.*

The window broken by Pistike yesterday was an expensive window. = *A tegnap Pistike által betört ablak drága ablak volt.*

2. határozó (va/ve/ván/vén + szenvedő) – ez okoz sok problémát

Ha a 3. alak határozói jelentésű és a mondat elején van, akkor a határozót (ami rendszerint egy egész mellékmondat) vesszővel választjuk el a mondat többi részétől. Ha határozó, ritkán van a mondat végén, ezért erre nem írtam példát.

Az *-ing-es* határozókhhoz hasonlóan, a 3. alakos határozók is a mondat alanyára vonatkoznak.

Asked if he thought everything was all right, he said much could be done to improve the situation. = Amikor megkérdezték őt, hogy úgy gondolja, minden rendben van-e (Szó szerint: „Megkérdeződven”, hogy úgy gondolja, minden rendben van-e), azt válaszolta, hogy sokat lehetne tenni hogy javítsunk a helyzeten.

(He was asked... = Őt kérdezték meg/Ő lett megkérdezve...)

Convinced that his wife wanted to poison him, he always ate at a restaurant. = Mivel meg volt győződve róla, hogy a felesége meg akarja mérgezni, mindig étteremben evett.

(He was convinced... = Ő volt meggyőződve...)

III. A *to+ige* is bevezethet határozót. Más jelentései is vannak, de a határozói jelentés szokott problémát okozni.

1. Határozó – ebben az esetben a jelentés célhatározó („abból a célból, hogy...”)

Hasonlóan az *-ing* és 3. alakos határozói mellékmondatokhoz, a *to+ige* határozó is a mondat alanyára vonatkozik! A *to* helyett lehet *in order to* (hivatalosabb) vagy *so as to* (még hivatalosabb) is.

I went to the restaurant to have lunch. = Elmentem az étterembe, hogy megebédeljek.

I went to the restaurant in order to have lunch. = Elmentem az étterembe, hogy megebédeljek.

I went to the restaurant so as to have lunch. = Elmentem az étterembe, hogy megebédeljek.

A *to+ige* (*in order to+ige*, *so as to+ige*) kezdetű mellékmondatok alanya is a főmondat alanya.

(Én ebédelttem meg.)

To improve interlayer adhesion, we used a new method. = kb. A rétegek közötti adhézió javítása érdekében egy új módszert használtunk.

Ennél a mondatnál **mi** szerettük volna javítani az adhéziót.

I ate little in order not to be fat. = Keveset ettem, hogy ne legyek dagi.

(Én nem akartam kövér lenni.)

A *to+ige* tagadása *not to+ige*.

A célhatározó lehet a mondat végén a határozók között, ilyenkor rendszerint nincs előtte vessző. Lehet a mondat elején is, ilyenkor van mögötte vessző.

Elméletileg a *to+ige* (*in order to+ige*, *so as to+ige*) kezdetű célhatározókba tehetnénk saját alanyt, ha az különbözik a mondat alanyától, de ez ritka és nem jellemző a szaknyelvre. Ilyen esetben sokkal gyakoribb a *so that* vagy *in order that* használata (lásd a Célhatározó című útmutatómat).

https://static.s123-cdn-static-d.com/uploads/3214655/normal_5e84e9f1715a7.pdf

2. Jelző – ilyenkor jelentése „kell” vagy „fog”. Ez a jelentés nem szokott problémákat okozni a szakcikkekben.

Joe is the man to do the work. = Joe az az ember akinek meg kell csinálnia/aki meg fogja csinálni a munkát.

Joe is the man to be hired for the job. ≈ Joe az az ember, akit fel kell venni a munkára/akit fel fognak venni a munkára./Joe a felveendő ember. (Az utolsó is pontos fordítás csak nem olyan szép)

Az alábbi mondat ugyanezt jelenti:

Joe is the man to hire for the job. = Joe az az ember, akit fel kell venni a munkára/akit fel fognak venni a munkára. /Joe a felveendő ember.

A „hire” **tárgyas** ige. Ha mégisincs UTÁNA tárgy, akkor megpróbálja felszippantani az ELŐTTE levő főnevet tárgynak, ilyenkor látjuk, hogy „csalás” történt, el lett csalva a szenvedő!

3. Főnév – ebben az esetben magyarra főnévi igenévként (ige+ni) fordíthatjuk

A *to + ige* főnévként gyakran szerepel ige után, vagyis a mondat tárgyaként, például:

I want to play. = Játsszani akarok.

Elméletileg lehetne a mondat elején is alanyként, de ez nagyon ritka, így nem szokták használni.

To swim is nice. = Úszni jó. – Így ritka.

Alanyként inkább az ige+ing alakot használják:

Swimming is nice. = Úszni jó. – Így gyakoribb.

A *to + ige* alak ilyen esetben inkább hátramegy és az alany egy jelentés nélküli *it*.

It is nice to swim. = Úszni jó. – Így a leggyakoribb.

Ne felejtjük el, hogy bár ilyenkor a mondat alanya nyelvtanilag az *it*, logikailag nem ez az alany!

Gyakori hiba az ige+ing, to + ige és 3. alak kezdetű mellékmondatok használatánál, nem megfelelő főnévi szerkezet a határozói mellékmondat alanya (vagy egyáltalán nincs is alanya). **A megoldás egyszerű: legyen az ilyen mellékmondatok alanya értelemszerűen a főmondat alanya!**

Sajnos a probléma nem ilyen egyszerű. A szaknyelvben (valószínűleg az óriási mennyiségű lektorálatlan, gyakran nem angol anyanyelvűek által írt cikk hatására) elterjedt az a jelenség, hogy az ige+ing, 3. alak és to + ige kezdetű mellékmondatok nincsenek az alanyhoz illesztve. Ez (sajnos) olyan mértékű, hogy már az angol anyanyelvű szerzők egy (jelentős) része sem tekinti hibának, fel sem tűnik nekik, ha ilyet olvasnak, vagy akár írnak.

Azonban véleményem szerint ez a legkevésbé sem felhívás keringőre!

A Duke University Scientific Writing Resource online anyaga a következőket írja [13], amivel én is maximálisan egyetértek:

In modern English usage, dangling modifiers are considered errors.

Unfortunately, they are rampant in scientific writing. I believe this is a result of religious reliance on passive voice. Joseph Williams has this to say about dangling modifiers:

[The] implied subject differs from the explicit subject of the clause it introduces...When that happens, the modifier dangles.

Writers of scientific prose use this pattern so often, however, that it has become standard usage in their community.

In my opinion, we should consider this not a license to make mistakes, but a rebuke of the scientific community. Just because everyone does it, it doesn't make it the best thing to do. I think we should make the effort to avoid dangling modifiers because they confuse readers.

Úgy gondolom, hogy egy szakíróról, vagy akár a szakíró által képviselt egyetemről kialakult képet (nagyban) befolyásolja az is, hogy az író milyen helyesen, pontosan használja a nyelvet.

Persze, a probléma ennél bonyolultabb. Az angol nyelvre sokkal kevésbé jellemző, mint például a magyarra, hogy a helyes nyelvhasználatnak vannak egyértelmű, nyelvészek, illetve tudományos akadémia által jól körülhatárolt szabályai. (Angliában nincs is tudományos akadémia, az Amerikai Tudományos Akadémia pedig nem foglalkozik ilyenekkel), Szóval gyakorlatilag az angol anyanyelvűek úgy használják a nyelvet, ahogy nekik tetszik, és erre maguk a nyelvészek is bátorítják őket, akik semmit nem „írnak elő” (hogy egyem a szívüket ☺). Ha valaki elkezd egy nyelvi elemet „helytelenül” használni, és elég sokan követik, a nyelvészek nagyon hamar rámondják (sokkal-sokkal hamarabb, mint például a magyarban), hogy ez is része a nyelvnek (csak nem mindenki használja így). Nem mondják azt, hogy ez nem helyes, ne tessék így használni, mert nincs benne a Helyesírási Szótárban (nincs is ilyen Angliában). Ez a fent említett nyelvi probléma is ebbe a kategóriába tartozik. Hadd illusztráljam ezt a jelenséget magyar példákkal.

Mondának (vagy írának) magyar anyanyelvűek olyat, hogy „bent ülök a szobá**ba**”? Vagy olyat, hogy „az orrot is tisztí**csa**”? Vagy ilyet, hogy „mondan**ák** valami érdekeset neked”? Vagy: „el mentem” (különírva)? Vagy: „küld el légszíves az emailt”? Vagy: „megtud (egybeírva) bocsátani”? Azt hiszem, igen: nagyon sok magyar anyanyelvű beszél így. (Az utolsó két példához hasonló hibát **egyetemet** **végzett** emberektől is láttam már.) Ez akkor azt jelenti, hogy ezek „részei a magyar nyelvnek”, következésképpen szabadon használhatók akár szacikkekben is? ☺☺. Erre gondoljon mindenki, ha olyat lát egy szacikkben, hogy az ige+ing, 3. alak vagy to + ige kezdetű határozói mellékmondat alanya nem a mondat nyelvtani alanya!

Példák hibákra

1. ige+ing mellékmondat.

Tekintsük a következő mondatot:

The mechanical properties of the metal can be further improved using traditional techniques. ☹

Itt ki használta a hagyományos technikákat? Vagy a **mechanikai tulajdonságok** (a mondat alanya, nyelvtanilag erre utal a mondat), vagy ha ezt nem fogadjuk el (a szerző valószínűleg nem erre gondolt), akkor nincs meghatározva, ami szintén nagyon nem kívánatos. Ebben az esetben a mellékmondat határozó. Mondhatjuk erre, hogy teljesen egyértelmű a szituációból, de **nagyon-nagyon nem elegáns dolog visszaélni a redundanciával** (erről írtam az útmutató legvégén). Javítás:

Emberek használták a technikákat, tehát az alany legyen „ember”, pl. you, we, scientists, workers stb, például:

We can further improve the mechanical properties of the metal using traditional techniques.

Lehet persze, hogy az adott mondatban jobban hangzik a szenvedő szerkezet (mint például ebben a konkrét példában is), ilyenkor a javításhoz átfogalmazhatjuk a mondatot.

The mechanical properties of the metal can be further improved with traditional techniques.

Nincs ige+ing mellékmondat, nem jelentkezik a probléma.

The specimens were injection molded using an ARBURG Allrounder 370S 700-290 machine. ☹

Itt vagy a próbatestek használták a fröccsöntőgépet (a szerző feltehetőleg nem erre gondolt), vagy meghatározatlan, hogy ki, de az is borzasztó.

Hogyan lehet ezeket a hibákat kijavítani? Amennyiben lehetséges (jól hangzik) **egyszerűen át kell alakítani cselekvőbe, és a probléma eltűnik:**

We injection molded the specimens using an ARBURG Allrounder 370S 700-290 machine.

Az ige+ing kezdetű jelzői mellékmondatokkal kevesebb probléma szokott adódni, bár előfordulhatnak félreértések, ahol a jelzői és a határozói jelentés keveredése okoz problémát (a határozót hullámos vonallal húztam alá, a jelzőt pontozott vonallal, mint az általános iskolában ☺)

Lydia fed the pigs wearing her raincoat. [9] = *Lidia esőkabátját viselve etette meg a disznókat.*

Lydia fed the pigs wearing her raincoat. = *Lidia megetette az esőkabátját viselő disznókat.*

Azért az ilyen mondatoknál is igaz, hogy a határozói jelentés valószínűbb.

Az alábbi mondatnál viszont a jelzői jelentés gyakoribb, ezért itt azt tettem előre.

I read the book lying on the table. = *Elovastam az asztalon fekvő könyvet.*

I read the book lying on the table. = *Az asztalon fekve elolvastam a könyvet.*

Amennyiben az ige+ing kezdetű mellékmondat főnév, és előtte előljáró van, akkor is igaz, hogy a mellékmondat alanya a mondat alanya.

After finishing breakfast, we went to the pub. = *Miután befejeztük a reggelit, elmentünk a kocsmába.*

Hiába van a *finishing* előljáró után, ugyanúgy érvényes rá, hogy az alanya a *we*, ahogyan a határozóknál láttuk feljebb.

After analyzing the samples, we measured the plants daily. ☺

After looking out of the window for a long time, we saw that the rain had stopped. ☺

Janet comforted Ann by patting her shoulder. ☺

Janet comforted Ann by giving her chocolate. ☺

Ha a mondatoknak megváltoztatnánk az alanyát, például szenvedő szerkezetbe tennénk őket, az nem lenne jó ötlet. A mondatok botránnyosan helytelenek lennének...

After looking out of the window for a long time, it was seen that the rain had stopped. ☹

Ann was comforted by patting her shoulder. ☹

Ann was comforted by giving her chocolate. ☹

After analyzing the samples, the plants were measured daily. [5] ☹

Jajajaj!!!

Néhány további példa:

Shortly after leaving home, the accident occurred. ☹ [2]

Ebben az esetben a nyelvtan azt sugallja, hogy a baleset ment el otthonról. Két lehetséges javítás:

Shortly after we left home, the accident occurred. ☺

Shortly after leaving home, we had an accident. ☺

Itt feltételeztem, hogy mi mentünk el otthonról és mi szenvedtünk balesetet, de a mondat javításához tudnunk kellene, hogy ki(k)ről van szó.

Without knowing his name, it was difficult to introduce him. ☹ [3]

Itt az „it” nem tudta a férfi/fiú nevét. Ki az „it”? Talán Stephen King bohóca? ☺ Vagy pedig nem mondtuk meg, hogy ki, ami egy ilyen konkrét esetben szintén nagy probléma. Egy lehetséges javítás:

Without knowing his name, I found it difficult to introduce him. ☺

Before adding the compound, it was determined that the solution's pH was 6.4. ☹ [4]

Ebben az esetben *it* adta hozzá a vegyületet/keveréket, vagy nem mondtuk meg ki, de arra itt szükség lenne. Szervedő szerkezet ész nélkül? Hm... Egy lehetséges javítás:

Before adding the compound, we determined that the solution's pH was 6.4. ☺

When changing a fuse, the electricity should first be switched off. ☹ [12]

Jó lenne, ha az *electricity* ki is tudná cserélni a biztosítékot (esetleg le is kapcsolhatná saját magát – Industry 4.0 ☺). Ha nem ez történik, akkor meghatározatlan, hogy ki cseréli a biztosítékot ☹.

Javítás:

When changing a fuse, you should first switch off the electricity. ☺

Gyakori a szakcikkekben a *by* előljáró abban az értelemben, hogy módszert, eljárást vezet be.

We produced the part by extrusion. = *Az alkatrészt extrúzióval állítottuk elő.*

The part was produced by extrusion. ≈ *Az alkatrész extrúzióval készült.* (nem szó szerinti fordítás)

The part was produced by injection molding. ≈ *Az alkatrész fröccsöntéssel készült.*

Bár az *injection molding* –*ing*-re végződik, itt nem merül fel az illesztés problémája, mert ez egy általános módszer, nem egy konkrét cselekvés. Van még néhány elterjedt, –*ing*-re végződő ipari eljárás, amelyek ugyanúgy teljesen jól hangzanak egy ilyen mondatban, mint az *injection molding*, pl. *milling, turning, casting stb.*

Ha a „módszer” hosszabb –*ing*-es szerkezet (tehát fennáll az esélye annak, hogy nem egy általános módszer, hanem egy konkrét esetben alkalmazott megoldás, cselekvés), akkor inkább legyünk nagyon óvatosak a szenvedő szerkezet használatával, mert nagy az esélye a „hibás” mondatnak (lásd: „bent ülök a szobá**ba**”, ami viszont „hasogassa a füle**met**” ☺). Normál esetben úgy jó, ha az –*ing*-es mellékmondat alánya a mondat alánya.

Előfordul azonban, hogy a mondat annyira általános jelentésű, hogy nem lehet pontosan meghatározni, ki végzi a cselekvést. Ilyenkor az egyeztetést sem vesszük annyira szigorúan, tehát „nem baj”, hogy a nyelvtan nem utal rá. Ez egy egyszerűsített szabály, a valóság ennél kicsit bonyolultabb, ezért a biztonság kedvéért azt tanácsolom, hogy igyekezzünk biztosítani, hogy a mondat alánya legyen az –*ing*-es főnévi mellékmondat alánya is, így biztosan nem lehet gond. Lássunk két példát:

Malaria can be controlled by attacking the parasite. ☺

Bár az *attacking the parasite* alánya nem a *malaria*, a mondat mégis jó – nem egyértelműen behatárolható, hogy ki támadja a parazitákat, a mondat „általános módszer”, bárkire vonatkozhat.

Azonban nézzük a következő példát:

The birds were observed by using binoculars. ☹

Nos, ilyet én biztosan nem mondanék! Egyrészt, ha egy kutatócsoport figyelte a madarakat, akkor behatárolható, kik voltak, de ha általában figyelték az emberek a madarakat, tehát nem lehet azonosítani, kik (ez azonban kevésbé valószínű, hiszen múlt időt használtunk, amit valamennyire definiálnunk kell), még akkor sem, mert valaminek a használata ritkán elegendő egy módszer definiálásához – inkább az eszközt határozza meg.

Tehát megismétlem, vigyázzunk az alanyillesztésre, akkor (ebből a szempontból) biztosan szép lesz a mondat!

2. Problémák a 3. alakkal kezdődő mellékmondatokkal

Driven by the idea of environmental consciousness, biodegradable polymers have been gaining importance recently.

A mondat alanya a *biodegradable polymers*, tehát a **polimereket** foglalkoztatja a környezetvédelem. Az író vélhetőleg nem erre gondolt. Ezt a mondatot nem olyan egyszerű kijavítani, kicsit át kell fogalmazni, hogy a problémás rész eltűnjön:

As a result of environmental consciousness, biodegradable polymers have been gaining importance recently.

Néhány további példa (elől a hibás, utána egy lehetséges javítás, különböző típusú javítások [12]:

Tied to a post, the sea was tossing the boat up and down. ☹ → *Tied to a post, the boat was tossing up and down on the sea.* ☺

Written in large letters they read the words 'No Entry'. ☹ → *They read the words 'No Entry' written in large letters.* ☺

Towed behind the car, I saw a trailer with a boat on it. ☹ → *I saw a trailer with a boat on it. The trailer was (being) towed behind a car.* ☺

Dropped by parachute, the country seemed entirely unfamiliar. ☹ → *Dropped by parachute, I found the country entirely unfamiliar.* ☺

Weakened by his last illness, I felt sure that another winter in this country would kill him. ☹ → *He was weakened by his last illness, so I felt sure that another winter in this country would kill him.* ☺

3. to+ige mellékmondatok

Az ilyen mellékmondatok határozói jelentésben szokták a legnagyobb problémát okozni a szakíróknak. Jelentésük határozóként célhatározó (...acélból... ☺). Lássunk néhány példát. A mondatokat többféleképpen ki lehet javítani, de most mindenhová csak egy javítást írok.

To get up on time, a great effort was needed. [2] (a nagy erőfeszítés szeretett volna időben fölkelni) ☹ → *We needed to make a great effort to get up on time.* ☺

To improve his results, the experiment was done again. [3] (a kísérlet akarta javítani az eredményeit) ☹ → *To improve his results, he did the experiment again.* ☺

To investigate the source of nutrients, eggshell membranes were compared. [5] (a tojáshéj-membránok akartak vizsgáldni) ☹ → *To investigate the source of nutrients, we compared eggshell membranes.* ☺

A *to+ige* főnévi jelentése gyakran együtt szerepel a határozói jelentéssel, ami szintén hibalehetőség.

Példa hibás mondatra:

In order to improve efficiency, it is necessary to optimize the process. ☹

Lehet, hogy MAGYARUL jól hangzik az, hogy „a hatékonyság növelése érdekében szükséges optimalizálni a folyamatot”, de az angolban a fenti mondat nem. Az *in order to improve efficiency* alanya a mondat alanya, a jelentés nélküli *it* (vagy talán a bohóc? ☺) vagy ha ezt nem fogadjuk el, akkor nincs definiálva a mellékmondat alanya, ami nem sokkal szebb (ezért hasogassa a fülünket ☺). Néhány lehetséges javítás:

In order to improve efficiency, we have to optimize the process. ☺

If efficiency is to be improved, the process has to be optimized. ☺

It is necessary to optimize the process so that efficiency can be improved. ☺

Sokszor nem egyszerű kijavítani az ilyen mondatokat, alaposan át kell írni őket, előfordul az is, hogy nem is lehet pontosan visszaadni az eredeti jelentést.

4. Más problémák

Előfordulhatnak más hasonló hibák is, amelyek félreértéshez vezethetnek, bár nem tartalmaznak *ige+ing*, *to + ige* vagy 3. alakkal kezdődő mellékmondatokat.

a) Előljárós szerkezetek

As a mother of five, and with another on the way, my ironing board is always up. [6] ☹

Ez a mondat azt sugallja, hogy a vasalódeszkának van öt gyereke. Egy lehetséges javítás:

As a mother of five, and with another on the way, I always keep my ironing board up. ☺

With a sigh of disappointment, the expensive dress was returned to the rack. [8]

A drága ruha sóhajtott egy csalódottat ☺, vagy nincs meghatározva, ami szintén nem oké. Egy lehetséges javítás:

With a sigh of disappointment, I returned the expensive dress to the rack.

b) Melléknevek (mellékneves szerkezetek)

Hungry, the leftover pizza was devoured. [8]

Ebben az esetben a *hungry* az alanyra vonatkozik, tehát a maradék pizza volt éhes. Javítás:

Hungry, I devoured the leftover pizza.

c) Értelmező jelzős szerkezet (két egyforma dolog)

An expert in the field, the professor's work was the focus of the conference. [11]

A mondat azt sugallja, hogy a professzor munkája a szakértő. Egy lehetséges javítás:

An expert in the field, the professor was the keynote speaker at the conference and his work was the main focus.

d) Vegyes szerkezetek vicces szituációkban

I know a man with a wooden leg called Smith. [6]

Ebben az esetben a *called Smith* vonatkozhat a *man*-re is és a *wooden leg*-re is. Jelentések:

- *Ismerek egy falábú, Smith nevű férfit.*
- *Ismerek egy férfit, akinek a falábanak a neve Smith.*

Nyelvtanilag a *called Smith* a hozzá közelebb eső szerkezetre kellene hogy vonatkozzon, de az értelmetlen. Ebből adódik a félreértés.

She put the sparkly red stilettos on her feet that she bought in Oz. [11]

Itt szintén az a probléma, hogy a *that she bought in Oz* nyelvtanilag a hozzá közelebb eső szerkezetre kellene vonatkozzon, de akkor azt jelentené, hogy a lábait vette az Oz-ban. Egy lehetséges javítás:

She put on her feet the sparkly red stilettos that she bought in Oz.

„Vészhelyzetben” az amúgy elég szigorú „Alany-állítmány-tárgy-határozók” szórend nyújtható, alakítható kicsit ☺.

Fresh out of college, the job market did not hold many opportunities for this year's graduates. [11]

A *fresh out of college* is az alanyra vonatkozik, de akkor a munkaerőpiac végzett nemrég az egyetemen.

Egy lehetséges javítás:

Fresh out of college, this year's graduates did not have many opportunities on the job market.

(Nyelvtanilag valószínűbb, hogy a hozzá közelebbire vonatkozik, vagyis a második mondat valószínűbb.)

A következő mondatban a határozói jelentés keveredhet a jelzői jelentéssel. [6] Ez, amint a példa is mutatja, nem csak ige+ing, 3. alak vagy *to* + ige esetében fordulhat elő.

One morning I saw an elephant in my pajamas. = *Egy reggel láttam egy elefántot a pizsamámban (én viseltem a pizsamát).*

One morning I saw an elephant in my pajamas. = *Egy reggel láttam egy elefántot a pizsamámban (az elefánt viselte a pizsamát).*

5. Redundancia

Lehet, hogy valaki olyan ellenvetésre gondolna, hogy „lehet, hogy esetleg nincs meghatározva a határozói szerkezet alanya (mert a nyelvtan által sugallt helytelen alanyt nem fogadjuk el, mer az hasogassa a fülünket ☺), de a szituációból legtöbbször egyértelmű, ki végezte a cselekvést – ha úgyis egyértelműen kitalálható, akkor minek szenvedni mindenféle bonyolult egyeztetéssel?”

Nos, akkor beszéljünk a redundanciáról.

A redundancia azt jelenti, hogy valami többször van meg, többször történik, és az első utáni előfordulásokat (egyelőre) nem használjuk semmire. Ez lehet hasznos és haszontalan is.

Haszontalan akkor, ha pl. a valaki elmagyaráz nekem valamit, amit elsőre megértek, de ő még többször elmondja ugyanazt (esetleg más szavakkal), mert nem tudja, vagy nem hiszi el nekem, hogy én már elsőre megértettem.

Hasznos viszont a műszaki életben, ahol direkt tervezik a mérnökök biztonsági célokból. Például az autóknak általában kétkörös a fékrendszerük, ami azt jelenti, hogy két független fékrendszer lassítja az autót, tehát ha az egyik meghibásodik, az autó még mindig biztonsággal megállítható, és biztonságban el lehet menni a szervizbe, akkor is, ha messze van. Ugyanezt a megoldást alkalmazzák a repülőgépek rendszereinél is, csak ott mindent háromszor ismételnék meg, mert lehet, hogy egy meghibásodás esetén még akár több ezer kilométert is kell repülni (pl. egy óceán felett), továbbá egy irányíthatatlanná vált repülő általában nagyobb katasztrófát okoz, mint egy irányíthatatlan autó.

Redundancia a nyelvben is van, tehát gyakran (de nem mindig!) előfordul, hogy valaki hibásan beszél, mégis megértik, amit mond, mert a redundancia segít. Példának vegyük a többes számot:

*There **are three** apples on the table.*

Hányféleképpen fejeztem ki a többes számot? Háromféleképpen (vastagon és zölddel szedtem). Ha ebből kettőt elrontok, még mindig értjük, hogy többes számról van szó:

*There is **three** apple on the table.* (Azért ne mondjuk így!)

Ez hibaként elmegegy, de ha direkt mondjuk így, akkor *visszaélünk a redundanciával*, ami nagyon csúnya dolog.

Érdekes módon, a magyar nyelvben itt nincs redundancia:

Három alma van az asztalon.

Aki azt mondja, hogy úgyis megértik, mindegy, hogy hogyan mondjuk, ne görcsöljünk bonyolult nyelvtannal fölöslegesen, az arra buzdít, hogy *éljünk vissza a redundanciával*, ami, mint fentebb írtam, nagyon csúnya dolog.

Ne is tegyünk ilyet szakcikkben, például ne írjunk ilyen mondatokat, annak ellenére, hogy egyáltalán nem félreérthetőek, tökéletesen egyértelmű a jelentésük:

Restaurant I tomorrow going lunch eating.

Lunch eat Jack every day restaurant in.

Ugyan a második mondat azt jelentené, hogy az ebéd eszi meg Jakabot (a szórend miatt), de itt a jelentésben annyi redundancia van, hogy megússzuk a félreértést. De ne bízzuk el magunkat!

A redundancia csak korlátozott számú nyelvtani, szókincs, kiejtési, helyesírási stb. hibát képes elvinni a hátán.

Itt van egy szép példa:

Ha az *I am eating at the table* helyett azt mondjuk, hogy *I am eating the table*, akkor mi van? Egy nyamvadt kis szó lemaradt, bocsi. Miért kell emiatt akkora hisztit csapni? Egy nyamvadt kis szó! A mondatból úgyis kiderül a jelentés! Ja persze ... ☺ ☺ ☺ ☺ ☺

Remélem, ez elég meggyőző példa volt.

És bizony, én minden szinten nagyon sokszor találkoztam olyannal, hogy angolul kommunikáltam egy tanulóval vagy kollégával, és meg kellett kérjem, hogy mondja el magyarul is, hogy mit akart mondani, mert bár (természetesen ☺) minden szót és nyelvtant, amelyek a mondatban szerepeltek, értettem, számomra értelmetlen volt a mondat, vagy jobb esetben csak teljesen félreérthető, annyi volt benne a hiba. Történt ilyen angolórán, kezdőtől haladó szintig, de szakcikk olvasása közben is.

Ne legyünk biztosak tehát abban, hogy „úgyis megértik”, mert meglepően hamar kimerül a redundancia és szétesik a kommunikáció (hamarabb, mint ahogyan a nyelvtanulók általában gondolják).

Források:

1. <https://www.niu.edu/writingtutorial/grammar/dangling-modifiers.shtml> Letöltve 2019.08.27.
2. <https://uwf.edu/cash/support-resources/the-uwf-writing-lab/access-materials-for-self-guided-study/grammar-and-punctuation/intromodifiers/> Letöltve 2019.08.27.
3. <https://www.nmu.edu/writingcenter/dangling-modifiers> Letöltve 2019.08.27.
4. <https://www.uc.utoronto.ca/dangling-modifiers> Letöltve 2019.08.27.
5. <http://www.biomedicaleditor.com/active-voice.html> Letöltve 2019.08.27.
6. https://en.wikipedia.org/wiki/Dangling_modifier Letöltve 2019.08.27.
7. <https://www.theguardian.com/media/mind-your-language/2010/aug/04/dangling-modifiers-hanging-participles> Letöltve 2019.08.27.
8. <http://www.chompchomp.com/terms/danglingmodifier.htm> Letöltve 2019.08.27.
9. <https://www.lynchburg.edu/academics/writing-center/wilmer-writing-center-online-writing-lab/grammar/misplaced-and-dangling-modifiers/> Letöltve 2019.08.27.
10. <https://writingexplained.org/grammar-dictionary/dangling-modifier> Letöltve 2019.08.27.
11. <http://linguistech.ca/Tips+and+Tricks++Dangling+and+Misplaced+Modifiers> Letöltve 2019.08.27.
12. Thomson A J és Martinet A V (4. kiadás, 1986): Practical English Grammar, Oxford University Press, Oxford
13. <https://sites.duke.edu/scientificwriting/dangling-modifiers-in-scientific-writing/>